

PL

ALEJA DĘBOWA

ENG

OAK AVENUE

DE

DIE EICHENALLE

PL Nie ma na Ziemi rośliny okazalszej i ważniejszej dla przyrody i człowieka niż drzewo. Stają się dominującym elementem krajobrazu. Przewagę nad innymi roślinami zawdzięcza dużym rozmiarom, odporności na czynniki zewnętrzne i długości życia. Cechy te ulegają zwielokrotnieniu w przypadku alei drzew.

Nasza Aleja pochodzi z drugiej połowy XIX wieku. Po zakupie majątku marszałek polny Helmuth Karl Bernhard von Moltke zlecił posadzenie dwóch rzędów dębów przy drodze z posiadłości do Niedergrädtz (Dolne Grodziszczce).

ENG On the Earth there is not a plant greater and more important for nature and humans than a tree. They become a dominant element of the landscape. Its advantage over the other plants is due to the significant size, the immunity to external factors and the lifespan. These factors become multiplied in case of a tree avenue.

Our avenue comes from the second part of the XIXth century. After purchase of the estate field marshal Helmut Karl Bernhard von Moltke commissioned planting two rows of oaks along the road from the estate to Niedergrädtz (Dolne Grodziszczce).

DE Es gibt auf der Erde keine prächtigere und für Natur wie Menschen wichtigere Pflanze als den Baum. Bäume sind ein dominierendes Element der Landschaft. Ihre beherrschende Rolle verdanken sie ihrer Größe, ihrer Widerstandsfähigkeit gegenüber äußeren Einflüssen und ihrer Lebensdauer. All diese Eigenschaften vervielfachen sich in Alleen.

Unsere Allee stammt aus der zweiten Hälfte des 19. Jahrhunderts. Nach dem Erwerb des Gutes hat Generalfeldmarschall Bernhard von Moltke je zwei Reihen von Bäumen entlang des Weges vom Gut Kreisau nach Niedergrädtz pflanzen lassen.

Małgorzata Pietkiewicz

PL

Kozioróg dębosz (*Cerambyx cerdo*) jest ściśle związany z wiekowymi dębami, w których spędza pierwsze lata życia pod postacią larwy. To największy polski chrząszcz.

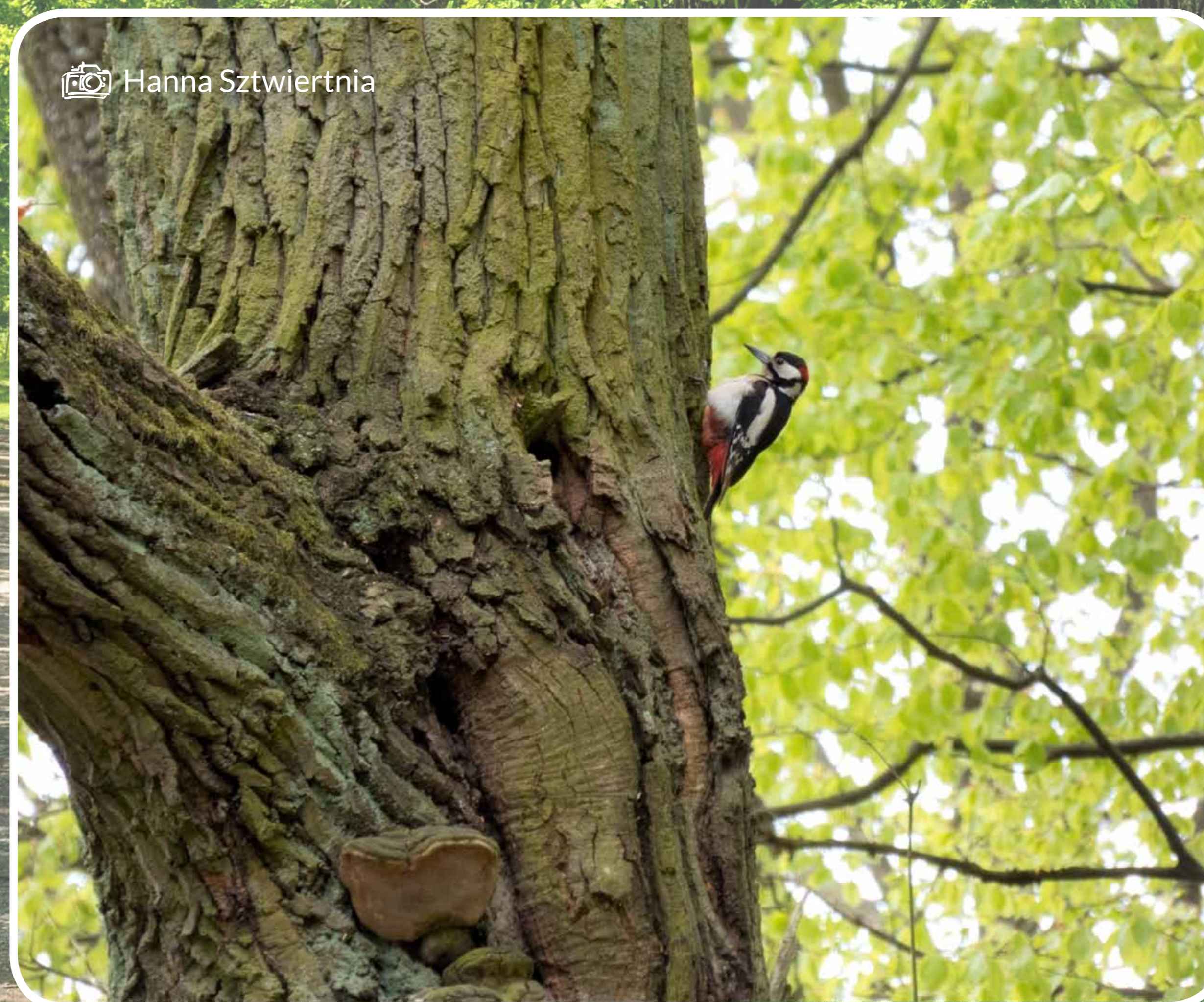
ENG

Great capricorn beetle (*Cerambyx cerdo*) is closely connected to aged oaks, in which it spends its first years in the form of a larva. This is the biggest Polish beetle.

DE

Großer Eichenbock (*Cerambyx cerdo*) ist aufs engste mit alten Eichen verbunden, auf denen er die ersten Jahre seines Lebens als Larve verbringt. Dies ist der größte in Polen vorkommende Käfer.

Hanna Sztwiertnia

PL

Dzięcioł duży (*Dendrocopos major*) przy swojej dziupli w koronie dębu.

ENG

Great spotted woodpecker (*Dendrocopos major*) by its hollow in the oak's corona.

DE

Buntspecht (*Dendrocopos major*) bei seiner Nisthöhle in der Krone einer Eiche.

Hanna Sztwiertnia

PL

Dzięcioł zielony (*Picus viridis*) żywi się mrówkami, na które poluje na ziemi. Pod dębami nie brakuje owadów, a trawa jest niska, co ułatwia mu żerowanie.

ENG

Green woodpecker (*Picus viridis*) feeds on ants, on which it preys on the ground. There is no shortage of insects under the oaks and the grass is low, which enables the preying.

DE

Grünspecht (*Picus viridis*) lebt von Ameisen, die er auf der Erde jagt. Unter Eichen leben viele Insekten und das Gras ist niedrig, was ihm die Futtersuche vereinfacht.

PL DĄB W PRZYRODZIE

Dęby, szczególnie te sędziwe, są miejscem życia wielu zwierząt, roślin oraz grzybów. Im starsze drzewo, tym więcej ma mieszkańców, nawet po swojej śmierci, gdy jest już tylko stojącym lub leżącym pniem.

Co zrobić, żeby zachować walory przyrodniczo-krajobrazowe starych drzew, a także całych alei i uchronić je przed niepotrzebną wycinką oraz zapewnić im odpowiednią pielęgnację? Można objąć je ochroną jako pomnik przyrody.

ENG OAK IN NATURE

Oaks, especially aged ones, are habitats of many animals, plants and fungi. The older the tree, the more inhabitants it has, even after its death, when it becomes only a standing or laying stump.

What to do in order to conserve the natural and landscape values of old trees, as well as whole avenues; to protect them from unnecessary clearing and to provide them with appropriate care? They can be incorporated into a protection scheme as the monument of nature.

DE EICHEN IN DER NATUR

Eichen, insbesondere alte Exemplare, sind Lebensraum für viele Tiere, Pflanzen und Pilze. Um so älter ein Baum ist, um so mehr Bewohner hat er, sogar nachdem er abstirbt und nur noch ein stehender oder liegender Baumstamm ist.

Was kann man tun, um den natürlichen Schatz, den alte Bäume und ganze Allees auch landschaftlich darstellen, zu schützen und vor unnötigem Fällen zu bewahren, sie vielmehr zu pflegen? Man kann sie als Naturdenkmal unter Schutz stellen.

Hanna Sztwiertnia

PL Śnieżyczka przebiśnieg (*Galanthus nivalis*) to jeden z geofitów – roślin które kwitną wczesną wiosną, zanim liście potężnych drzew zasłonią im światło.

ENG Common snowdrop (*Galanthus nivalis*) is one of geophytes - plants which bloom early in the spring, before the leaves of great trees obliterate the light for them.

DE Schneeglöckchen (*Galanthus nivalis*) gehören zu den Geophyten – Pflanzen, die zu Beginn des Frühjahrs blühen, bevor die Blätter großer Bäume sie vom Licht abschirmen.

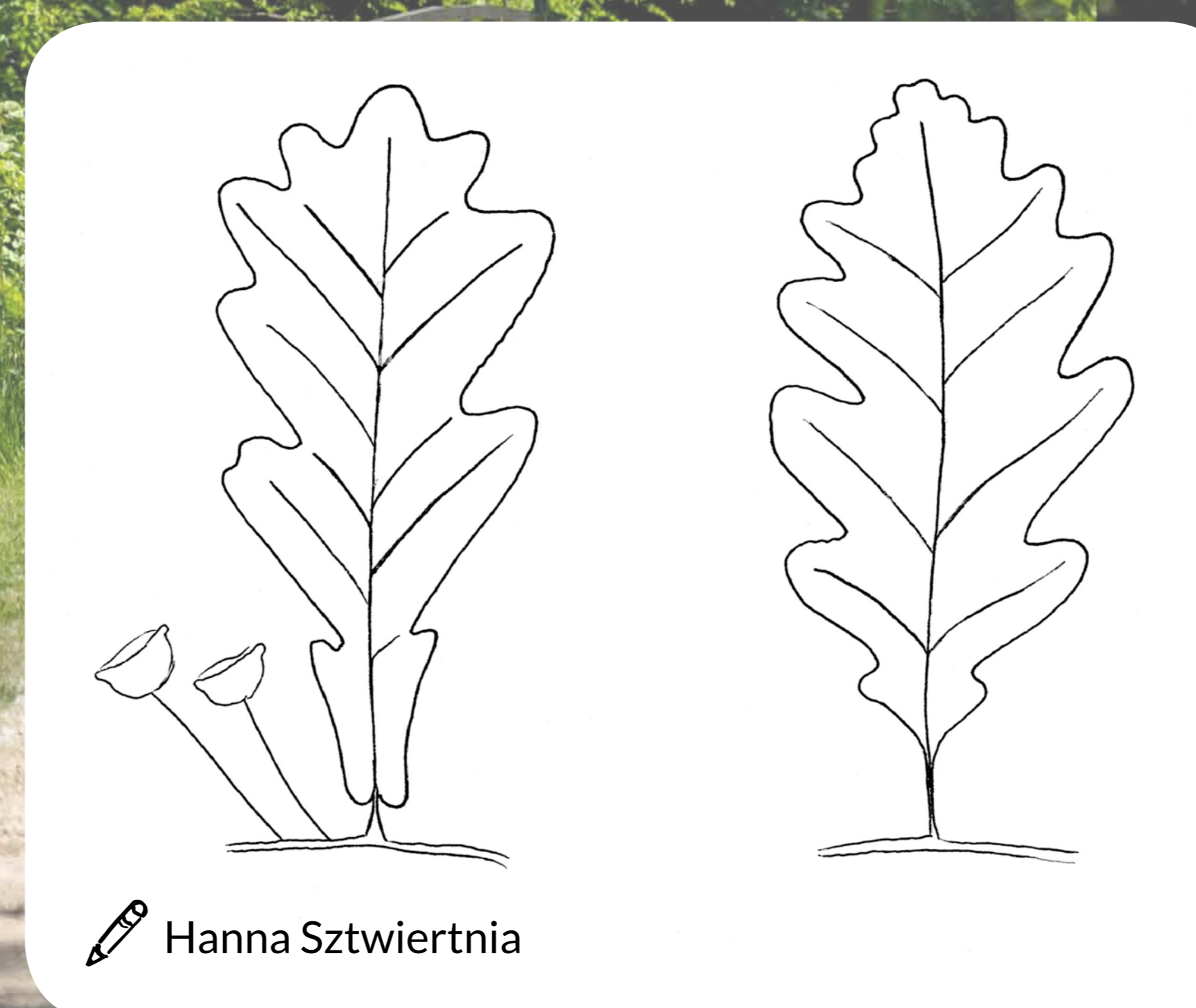

Hanna Sztwiertnia

PL Wiewiórka (*Sciurus vulgaris*) to nadrzewny gryzoń. Żywi się nie tylko żołędziami, ale potrafi również rabować ptasie gniazda wśród gałęzi i w dziuplach dębu.

ENG Squirrel (*Sciurus vulgaris*) is an arboreal rodent. It feeds not only on acorns, but it can also plunder bird nests among the branches and in the oak hollows.

DE Eichhörnchen (*Sciurus vulgaris*) ist ein Baumnagetier. Es lebt nicht nur von Eicheln sondern kann auch Vogelneester und Nisthöhlen ausräubern.

Hanna Sztwiertnia

PL Liście dębu szypułkowego (po lewej) i bezszypułkowego (po prawej).

ENG Leaves of pedunculate oak (left) and durmast oak (right).

DE Einer Stieleiche (links) und einer Traubeneiche (rechts).

PL DĄB W KULTURZE

Dąb zawsze kojarzył się z siłą, potęgą, niezmiennością. Przypisywano mu boskie znaczenie i uważano za króla drzew, a za ścięcie dębu groziła surowa kara. Dęby zasłużyły sobie na taką opinię dzięki swojej długowieczności (w tej chwili najstarsze znane okazy mają ponad 700 lat) i potężnym rozmiarom w stosunku do innych drzew naszego klimatu.

Te niezwykle możliwości dębów związane są z dużą zawartością tanin (garbników roślinnych), substancji odpowiedzialnych za ochronę rośliny przed pasożytami. Garbniki te były wykorzystywane między innymi w medycynie ludowej jako specyfiki ułatwiające gojenie ran.

ENG OAK IN CULTURE

The oak has always been associated with force, strength and permanence. It was attributed divine meaning and considered the king of the trees, while cutting the oak was severely punished. The oaks earned that opinion thanks to their longevity (currently the oldest known specimen are over 700 years old) and great sizes compared to other trees in our climate.

These unusual features of oaks are connected to high contents of tannin (tannic acid) - the substances responsible for plant's protection against parasites. The tannins were used among others in folk medicine as the specifics facilitating wound healing.

DE EICHEN IN DER KULTUR

Schon immer wurde die Eiche mit Kraft, Macht und Unveränderlichkeit assoziiert. Man schrieb ihr eine göttliche Bedeutung zu und hielt sie für die Königin aller Bäume und für das Fällen von Eichen drohte eine harte Strafe. Eichen hatten sich ein solche Wertschätzung durch ihre Langlebigkeit (die ältesten heute bekannten Bäume sind über 700 Jahre alt) und ihre im Vergleich zu anderen Bäumen unserer Klimazone mächtigen Größe verdient.

Die ungewöhnlichen Möglichkeiten von Eichen sind mit der großen Menge von Tanninen (pflanzlichen Gerbstoffen) verbunden, Substanzen, die für den Schutz von Pflanzen vor Parasiten verantwortlich sind. Diese pflanzlichen Gerbstoffe wurden unter anderem in der Volksheilkunde als Mittel zur Förderung von Wundheilungen verwendet.